

**PROGRAM
ZMINIMALIZOWANIA RYZYKA PRZEDOSTANIA
SIĘ
WIRUSA ASF
ZA POŚREDNICTWEM DZIKÓW
DO GOSPODARSTW UTRZYMUJĄCYCH TRZODE
CHLEWNA**

Gorzów Wlkp., marca 2020

1. Cel programu;
2. Określenie grup objętych procedurą;
3. Określenie zadań i przydzielenie ich poszczególnym grupom;
4. Określenie niezbędnych środków do realizacji programu.

1. Cel programu

Celem niniejszego programu jest wprowadzenie procedury określającej tryb postępowania przy realizacji określonych zadań zdefiniowanych dla właściciela gospodarstwa, prowadzących do zminimalizowania ryzyka przedostania się wirusa ASF za pośrednictwem dzików do gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną.

2. Określenie grup objętych procedurą

- 1) Właściciele gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną zwani dalej „właścicielami trzody”.
- 2) Właściciele upraw rolnych przyległych do gospodarstwa utrzymującego trzodę chlewną zwani dalej „właścicielami upraw”.
- 3) Służby weterynaryjne - służby sprawujące nadzór weterynaryjny nad gospodarstwem utrzymującym trzodę chlewną (WLW, PLW).
- 4) Dzierżawcy obwodu łowieckiego, na terenie którego leży gospodarstwo utrzymujące trzodę chlewną zwani dalej „kołem łowieckim”.
- 5) Zarządcy obwodu łowieckiego, na terenie którego leży gospodarstwo utrzymujące trzodę chlewną zwani dalej „OHZ”.
- 6) Myśliwi – członkowie kół łowieckich dzierżawiących obwód, na terenie którego leży gospodarstwo utrzymujące trzodę chlewną.

Procedura ma na celu przedstawienie propozycji działań poszczególnych podmiotów i nie jest obligatoryjna. Ostateczna decyzja co do zastosowanych rozwiązań powinna uwzględniać wszystkie okoliczności stanu faktycznego, zależeć od przeprowadzonej analizy ryzyka, aktualnej sytuacji epizootycznej, lokalnych uwarunkowań, sił i środków dostępnych do realizacji zadania a działania nie mogą być niezgodne z zasadami bioasekuracji dla gospodarstw utrzymujących świnie, myśliwych oraz z innymi przepisami ogólnymi.

Zadania właścicieli trzody:

1. Utrzymanie stałego, wysokiego poziomu bioasekuracji w gospodarstwie. W tym obowiązkowa dezynfekcja (osób, sprzętu, pomieszczeń, otoczenia budynków oraz budynków z zewnątrz zgodnie z aktualnymi potrzebami), deratyzacja (odpowiednie ogrodzenie, szczelność budynków, stacje deratyzacyjne), dezynsekcja (zastosowanie odpowiednich środków odstraszających i zabijających owady w budynkach i na posesji).
2. Regularne monitorowanie otoczenia gospodarstwa ze szczególną uwagą stanu ogrodzenia gospodarstwa oraz ślady bytowania dzików i obecność padłych dzików. Jeżeli monitorowanie wykonywane jest za pomocą sił ludzkich, osoby te nie powinny mieć kontaktu ze

- świniami. Możliwe jest wykorzystanie do celów monitorowania otoczenia i stanu ogrodzenia np. sprzętu optycznego, kamer.
3. W przypadku stwierdzenia uszkodzenia ogrodzenia natychmiastowa naprawa, gdy to niemożliwe (np. brak odpowiedniego materiału) konieczne jest tymczasowe zabezpieczenie uszkodzenia i następnie naprawa ogrodzenia. Należy rozważyć konieczność posiadania odpowiedniej ilości materiału do naprawy ogrodzenia.
 4. Zastosowanie środków odstraszających dziki oraz sprawdzanie ich stanu zgodnie z zaleceniami producenta. Możliwa konsultacja (np. telefoniczna) z myśliwymi w sprawie rozmieszczenia i rodzaju zastosowanych środków. Zakazuje się, by barierę zapachową tworzyli pracownicy fermy.
 5. W przypadku zauważenia śladów przebywania dzików w pobliżu ogrodzenia rozważenie przeprowadzenia dodatkowego szkolenia pracowników z bioasekuracji, dodatkowy przegląd bioasekuracji gospodarstwa. Ponadto możliwy kontakt (np. telefoniczny) z myśliwymi, kołem łowieckim w celu ustalenia ewentualnych dodatkowych działań takich jak budowa odłowni, odstrzał dzików, zorganizowanie nęciska ale tak aby nie spowodować migracji dzików w pobliże ferm
 6. W przypadku znalezienia padłego dzika zabezpieczenie (w miarę możliwości) tego miejsca i zgłoszenie odpowiedniemu PLW oraz innym odpowiedzialnym służbom w celu pobrania próbki oraz utylizacji padłego dzika. UWAGA: osoba, która znalazła padłego dzika nie powinna mieć dostępu do gospodarstwa/ pomieszczeń, w których przebywają świnie. Rozważenie konieczności dodatkowego przeglądu terenu (możliwe przeglądy prowadzone przez myśliwych, po uzgodnieniu)
 7. Zgłoszenie odpowiedniemu PLW wszelkich informacji mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo epizootyczne gospodarstwa

Zadania właścicieli upraw:

1. Rozważenie rezygnacji z uprawy roślin atrakcyjnych dla dzików (kukurydzy, rzepaku) w pobliżu gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną w odległości do 500 metrów od gospodarstwa. W takim przypadku rekomendowana jest uprawa niskiej roślinności, nieatrakcyjnej dla dzików.
2. W przypadku niemożności rezygnacji z uprawy kukurydzy lub rzepaku na polach w odległości do 500 m od gospodarstwa utrzymującego trzodę chlewną rozważenie zastosowania przecinek w uprawach w celu ułatwienia prowadzenia obserwacji i odstrzału dzików.
3. Ewentualne zachowanie przerwy między uprawą a granicą lasu w celu ułatwienia prowadzenia odstrzału.
4. Ustalenie wielkości i rozmieszczenia przerw w uprawach można uzgodnić z właściwym kołem łowieckim.
5. Wskazane jak najszybsze wykaszanie dojrzałych upraw szczególnie tych atrakcyjnych dla dzików (kukurydza i rzepak) jeżeli jest to możliwe.

Zadania kół łowieckich, myśliwych, OHZ:

1. Na podstawie otrzymanych od właściwego PLW spisów miejsc utrzymywania trzody chlewnej, rodzaju i ukształtowaniu terenu (miejsca bytowania dzików, zabudowania, grodzienia), informacji od właścicieli trzody i właścicieli upraw oraz liczebności dzików opracowanie planu rozmieszczenia odłowni, ambon/wysiadek oraz ewentualnie nęcisk (pamiętając o nęceniu dzików w odpowiedniej odległości od gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną) w okolicy gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną.
2. Utrzymanie odłowni, ambon/wysiadek i nęcisk w odpowiednim stanie oraz niezwłoczne zgłaszanie właściwemu PLW faktu odłowienia dzików w odłowni celem ich likwidacji i pobrania prób.
3. Prowadzenie polowań i odstrzałów sanitarnych dzików zgodnie z planami mając na szczególnej uwadze potrzebę zabezpieczenia gospodarstw utrzymujących świnie przed wprowadzeniem wirusa ASF do gospodarstwa.
4. Współpraca z właścicielami trzody chlewnej i właściwym PLW w razie zaobserwowania zwiększonej ilości dzików w pobliżu gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną. Rozważenie budowy dodatkowych odłowni, ambon/wysiadek czy nęcisk.
5. Zgłaszanie właściwemu PLW znalezienia padłego dzika w celu pobrania próbek i utylizacji.
6. Inne działania niezbędne dla ograniczenia zagrożenia wprowadzenia wirusa ASF do gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną.
7. Postępowanie z dzikami odłowionymi należy uzgodnić z właściwym PLW.

Zadania powiatowego lekarza weterynarii:

1. Analiza danych gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną prowadzonych przez ARiMR i ewentualne przekazanie odpowiednich danych kołom łowieckim.
2. Prowadzenie kontroli bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną oraz myśliwych.
3. Pobieranie próbek od padłych dzików, nadzór nad ich utylizacją
4. Regularne monitorowanie realizacji odstrzału sanitarnego i wykonania planu polowań z uwzględnieniem okolic, w których znajdują się gospodarstwa utrzymujące trzodę chlewną.
5. Inne niezbędne działania.

W procedurze uwzględniono katalog możliwych działań, który nie jest katalogiem zamkniętym.

Stosowanie procedury nie zwalnia właścicieli trzody chlewnej, myśliwych, kół łowieckich, OHZ z przestrzegania wszelkich przepisów dotyczących bioasekuracji. Podejmowane działania nie mogą być niezgodne z obowiązującym prawem.

Stosować przepisy ochrony danych osobowych.

Jeżeli właściciel fermy jest jednocześnie właścicielem pól uprawnych powinien wyznaczyć różne osoby do działań w odpowiednich obszarach.